

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . . . K 50—
pol leta 25—
četrt leta 13—
na mesec 450

za Nemčijo:

celo leto naprej K 55—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 60—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznične.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin, dvakrat po 11 vin, trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vin, parle in zahvale (enak prostor) 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vredno po makazniol. Na samo pisemne naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej K 48— | četrt leta 12—
pol leta 24— | na mesec 4—

Posamezna številka velja 30 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v I. nadst. levo), telefon št. 24.

Prvi odgovor dež. odboru.

St. Janž na Dolenj., 30. junija.

Danes se je vršila seja občinskega odbora, v kateri se je razpravljalo o okrožnici deželnega odbora, da naj se občina pridruži Lampe-Barbovemu prostoru proti Trumbičevim letakom. Po kratki razpravi, v kateri so govorili izrecno povdarjali, da je občina bila vedno zvesta državi in vladarski rodbini, da Trumbiča ne pozna in da neomajno vztraja na stališču majniške deklaracije, je bila sprejeta resolucija, ki se glasi:

Občinski odbor jemlje okrožnico z dne 27. junija 1918 št. 7078, poslano od deželnega odbora z dne 29. junija 1918, na znanje ter izjavlja, da neomajno vztraja na stališču državnopravnih deklaracij Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 ter odklanja vsako drugo stališče, naj se mu predlaga od katerekoli strani. Občinski odbor hkrati želi in prosi, da se tudi deželni odbor, ki je navija avtonomna oblast v deželi, pridruži majniški deklaraciji.

Konečno je bil soglasno izvoljen za častnega občana ljubljanski knezskoof. dr. Anton B. Jeglič. Predlog, da se imenuje dr. Šusteršiča za častnega občana, je bil soglasno odklonjen.

Šentjanjska občina je s svojim močnim nastopom proti naklepu deželnega odbora dala vzgled, ki naj ga posnemajo vse zavedne slovenske občine v deželi.

Politični položaj.

Dunaj, 1. junija.

Parlament je sklican brez Seidlerjevih »garancij«. Kakor znano, so hoteli vlada in Nemci, da bi se opozicijske stranke poleg vsega drugega obvezale v državnem zboru molčati. Se več, Seidler je zahteval poročila, da se ne bo govorilo ne o nasilnostih na Češkem, ne o preganjanjih na jugu, češ, to bi škodovalo interesom države. Vse te seidlerse naivnosti in predrznosti so sedaj pokopane. Prvo, kar bo državni zbor storil, bo velika politična debata o dogodkih zadnjega časa. Jugoslovanski klub se bo te debate prav energično udeležil in razkrinkane bodo marsikateri nove lopovščine režima in njegovih hlapcev proti našemu narodu. Razna gospoda, ki je v zadnjem času s strupenimi plini denunciacije in lažljivih poročil načelovala ofenzivi proti našemu narodnemu gibanju, bo morala spoznati, da njeno pekleno delo ni ostalo povsem tajno. Izvedeli bomo morda, kaj se je n. pr. iz ljubljane uradno poročalo o znanih demonstracijah v mesecu aprilu, kako so gotovi visoki gospodje preko vojaških grogov hujskali, da naj se izvrši odločni ukrepi, kako so skrbne oblasti poročale o pojavih, ki jih živ krst pri nas ni videl, odkrita bo morda tudi marsikatera tajnost cenzure. . . . Jugoslovanski klub bo v tem oziru storil svojo dolžnost in tako bo zopet nekoliko razčiščena vedno gostejša politična atmosfera, v kateri živimo.

S češke strani je pripravljenih za prvo sejo državnega zbora z dne 16. julija mnogo nujnih interpelacij o razdelitvi Češke na okrožja. Z raznih drugih strani, zlasti pa še z jugoslovanske strani, so pripravljene interpelacije o vprašanju prehrane. Debata se bo vršila v okviru debate o proračunskem provizoriju. Agrarci vseh strank silijo, da naj bi se delo parlamenta čimbolj pospešilo, da se morejo vrniti k žetvenim delom. Kljub temu ni računati na hitro rešitev proračunskega provizorija in državnih potreb. Težišče vse situacije leži pri Poljaki, ki so sklicali za sredo parlamentarno komisijo na Dunaj in za prihodnji teden plenarno sejo poljskih poslancev v Krakov. V vladnih in nemških krogih presojajo sklicanje plenarne seje poljskih poslancev v Krakov zelo neugodno, ker imajo izkušnje, da so sklepi Poljakov v Krakovu vedno bolj ostro naperjeni proti vladi, kakor sklepi na Dunaju. Poljaki dajo pri vsaki priliki vladi in nemškim krogom razumeti, da »rešitve« zadnje krize ne morejo pripoznati. Za 11. in 12. t. m. je sklicano na Dunaju zborovanje načelnikov strank, kjer se bo stavil predlog, da naj se postavi kot prva točka na dnevni red prve seje poslanske zbornice prvo

branje proračunskega provizorija. V okviru te debate se bo potem tudi razpravljalo o nujnih predlogih glede razdelitve Češke na okrožja, glede vprašanja prehrane in glede drugih zadev. Isti dan se vrši tudi seja gosposke zbornice.

Ustanovni zbor IDS.

Nadaljujemo poročilo o razpravah v gospodarsko-socialnem in politično-organizacijskem odseku.

GOSPODARSKO-SOCIJALNI ODSEK.

Zadružništvo.

Poročevalec Pečar in dr. Rosina. Zadružni ravnatelj Pečar je poročal jako obširno o zadružništvu med slovenskim narodom, o namenu in potrebi in o dobrem učinkovanju zadružništva. Rr. Rosina je predlagal in utemeljil tozadevne resolucije:

Socializacija gospodarstva.

O tej točki je poročal deželni poslanec dr. Fran Novak, ki je obrazložil vodilne misli pripravljalega odbora.

Le tedaj je celota gospodarsko-jaka, kadar so vsi sloji gospodarsko jaki. Narod, ki ima na eni strani, malo število gospodarsko močnih posameznikov, na drugi strani pa večino gospodarskih sužnjev, gotovo ni zdrava gospodarska celota; zategadelj je treba vsem slojem napraviti pristopna sredstva za gospodarsko okrepitev. S tega vidika je tudi neobhodno potrebno, da pridejo obrat, ki so za posameznika kot celoto življenskega pomena, v čim največji meri v narodove roke. Vodnih sil, n. pr. se ne sme polastiti posameznik, da z njimi po svoji preudarnosti razpolaga. Vodne sile naj preidejo načeloma v last naroda, ki naj potem napravi lahko dostopne vsakomur; celota naj regulira meje izkoriščanja takih sil. Oblika zasebnega gospodarstva ostane; kjer je oblika zasebnega gospodarstva tudi interes celote najbolj prikladen, naj se potem asociacije tudi z javno pomočjo nudijo tem obratom potrebni kapitali in sploh pomožna sredstva, da izrabijo naravne dobrine in ugodnosti velikih obratov. Pri kmetištvu je zadružništvo z vsemi silami pospeševati. Naš narod ima za to zadružništvo dovolj smisla po zgodovini in izkušnjah. Kmet je imel dosedaj malo haska od svoje zemlje; denarni zavodi, obresti itd. vse to mu je vzelo dosti dohodkov; njemu samemu je ostala prav ponižna renta. Z organizacijo potom zadružništva v vsakem pogledu se da v veliki meri dosežati razmeram od pomoči. Eden stan ne sme izkoriščati drugega, v podporo in spopolnitev naj služita eden drugemu. Potrebščine širokih slojev ne smejo biti nikdar predmet brezvestne spekulacije. Zategadelj naj glede teh potrebščin izvršuje celota, uprava posebno pažnjo; uprava naj skrbí, da so take potrebščine širokim slojem na razpolago, za kar najnižje cene. Celota naj odpravi širokim slojem škodljive izraste zasebnega gospodarstva. Taki izrastki so n. pr. karteli, pri katerih so posamezniki — podjetniki — samostojni, a združeni skupno svojevoljno določajo cene — v kolikor jim inozemska konkurenca tega ne zaprečuje in trusti, ki združujejo, vse podjetje ene panoge v eno samo podjetje, ki potem določa cene in podobno. Proti takim izrastkom mora imeti celota potrebno zakonito moč. V debati je poudarjal deželni poslanec Ribnikar, da je stilizacija programa o tej točki nekoliko nejasna. Poudarjati se mora potreba obstoja zasebnega gospodarstva, trgovine, obrti, industrije, kmetištva itd., le kjer to zahteva interes celote, naroda, naj se gospodarstvo socializira. Tu g. ravatelj Hribar je poudarjal svoje pomisleke proti dosedanjim stilizacijam pripravljalega odbora. V debato je posegel dalje g. dr. Vekoslav Kukovec in pojasnjeval pomen socializacije gospodarstva. Konečno je bil dosežen vsestranski sporazum v tem pogledu in je bila potem z velikim odobravanjem sprejeta nova stilizacija resolucije, ki jo je sporazumno z govorniki predlagal dr. Fran Novak in se glasi tako-le:

Smo za socializacijo gospodarstva. Vse gospodarstvo naj se podredi interesu celote (družbe). Veliki obrati, ki služijo razven privatnim tudi javnim interesom, naj v čim večji meri pridejo v roke narodove, n. pr. železnice, telefon, izraba vodnih sil, zavarovanja itd. Kjer je oblika zasebnega gospodarstva tudi interes celote najbolj prikladen (srednje in malo kmetištvo, kakor tudi obrti), tam naj se z javno pomočjo in z asociacijo (zlasti zadružništvom) nudijo tem obratom kapital, stroji in druga pomožna sredstva, da čim najbolj izrabijo naravne vrline in ugodnosti večjih obratov. V zdravem delovanju ne bo zasebnega prazdevanja nič ovrhala regulacija, ki si je nad njim pridržala družba. Ta naj odpravi vse širokim slojem škodljive izraste.

Vsakdanja živila in drugi za življenje neobhodno potrebni predmeti naj so pod posebno pažnjo celote; stremijo je za tem, da so širokim slojem na razpolago za kar najnižje cene. Telesno krepko, duševno razvito ter gospodarski podprto prebivalstvo je najvišji smoter narodnega gospodarstva. Da se tem načelom pripomore do popolne veljave, treba je, da pride zakonodajna in upravska moč v roke širokim mas.

Banke.

Poročevalec ravatelj Hribar.

Zmota je trditve, da je kapital nujen mednarodni. Mednarodni je le kot plačilno sredstvo, ali tudi to le do gotove meje. Poskusi, napraviti denar za mednarodni, so se vedno izjalovili. Ko je Francija zaprla svoje denarne viro Avstro-Ogrski in Nemčiji, je pokazala najslabše, kako mora biti kapital naroden. In združene države Severne Amerike? Niso li podale istega dokaza, ko so takoj od početka svetovne vojne z denarjem in materialom podpirale entente države, vse to pa odroke državam četverozveze? In ali nam »Kranjska hranilnica« vsak dan ne nudi dokazov o tem, da kapital zna biti naroden? Zmota je tudi misli, da je kapital mednarodni vsaj po svojih učinkih, kajti učink kapitala je odvisen od politike držav. Kjer je v zakonodajnih zborih res zastopan narod, tam bo tudi državna politika obče narodna, tam bodo tudi gospodarske naprave take, da o zasluževanju slabotnejših močnejšim ne bode moglo biti govora. Banke so najvažnejše stekališče zasebnega kapitala, po vsem svojem vstroju izredno gibne naprave. Hranilnice, kakoršne imamo v Avstriji, so zastopnice konservativnega kapitala, banke pa naprednega, stvariteljskega kapitala in produktivnih slojev. Prvotni okvir poslovanja je postal bankam kmalu pretesen, niso čakale, da se oglašijo kreditne potrebne stranke, lele so ponujati kredit, oprijemale so se iniciative za nove trgovske zveze in za snovanje obrtnih zavodov, velike banke so začele ustanovljati veleobrtne zavode ter jih voditi v lastni režiji. V novejšem času se kaže stremenje po specializaciji. Slovenci do leta 1906. nismo imeli denarnih bank. To leto je začela poslovati »Ljubljanska kreditna banka« in par let kasneje »Jadranska banka«. Sledila je Kranjska deželna in Ilirska banka. Banke morajo biti pred vsem bistven del naše narodne organizacije.

O obnovitvi Goriške, o vojni posledicah v gospodarstvu, je poročal dr. Slavko Fornazarič. Poročilo je jako obširno in vsebuje mnogo zanimivih statističnih podatkov, posebno se bavi z velikostjo škode in odškodnino. Sprejeta je bila stvarna resolucija. Na poročilo se še povrnemo.

O kmetištvu je temeljito poročal gospod Roblek iz Stajerske. Navzoči so pažljivo sledili njegovim izjavam in jih živahno odobravali. Tu to poročilo priobčimo kolikor mogoče celo. Po debati so bile sprejete resolucije v varstvo kmetištva z velikim odobravanjem.

O obrti je poročal gospod Pintar. Sprejele so se primerne resolucije, stremendo po vseobnem povzdigu in razvoju naše obrti. Gospod Rebek iz Celja je nasvetoval, naj se ustanovi industrijski svet, v katerem naj imata strokovno organizirana obrt posvečevalni glas.

H koncu poudarja posl. Ribnikar, da so naši načrti napravljani za bodočnost, ko nastopi Jugoslavija. Da pa naš program ne ostane le teorija, predlaga resolucije, ki kažejo, katere korake mora storiti stranka, da se program takoj začne uresničevati. Resolucije se sprejemajo. Nato zaključil predsednik zborovanje, ključ občinstvu srčni »Na zdar!«

RESOLUCIJE GOSPODARSKEGA ODSEKA.

Narodno-gospodarski program Jugoslavije.

1. Neposredno po sklepu miru je pričakovati velikih gospodarskih izprememb in težkoč glede preskrbe prebivalstva z najnujnejšimi živili in potrebščinami. Da ne bo trpel naš narod škode, naj izvoli J. D. S. poseben odsek, ki bo stopil v dogovor z vsemi gospodarskimi faktori, ki pridejo v poštev za pravočasno nabavo najnujnejših ljudskih potrebščin.

2. Hrvatska in Slavonija imata še vedno več živil, kakor jih sami rabita. Merodajni politični in gospodarski faktori naj stonijo v dogovor s hrvatsko vlado, da dobe slovenske pokrajine, posebno pa Primorska od tam živil in živine.

3. Z ozirom na pragmatično točko J. D. S. da se izločijo gospodarska vprašanja iz strankarsko-političnega boja, naj stopi izvrševalni odbor v dogovor z Narodnim svetom po njega ustanovitvi, da se sestavi narodno-gospodarski program Slovenije in Jugoslavije.

4. Gospodarski program J. D. S. zahteva, da se postavi gospodarstvo v mnogih točkah na popolnoma nove temelje. Dosedanji gospodarski činitelji se morajo pripraviti na te izpremembe. J. D. S. naj izvoli odsek, ki se bo pečal s pripravami za uresničenie gospodarskega programa J. D. S. Odsek naj deluje sporazumno z narodnim svetom.

Socijalno skrbstvo.

Zahtevamo:

1. Državne pomoči bolniškim blaginjam, zlasti za čas po vojni;
2. reorganizacijo delavske zavarovalnice;
3. splošno vpeljavo starostnega in invalidnega zavarovanja;
4. preskrbo poljedelskih delavcev;
5. izpopolnitev zakonodaje glede varstva delavcev zlasti glede vporabljanja mladostnih delavcev in žen v tovarnah in za nočna dela;
6. začasnno oskrbovanje brezposelnih in ubožnih občinskih zakladov, za te pa državno podporo;
7. zakonito ureditev posredovalnic za brezposelne;
8. zakonito ureditev kolektivnih pogodb;
9. država, dežele in občine morajo imeti v svojih proračunih pripravljene postavke za razna javna dela, da se v slučaju brezposelnosti, ki nam preti posebno takoj po vojni, nudi delavcem primeren zaslužek;
10. zahtevamo bolniške blaginje za posle po večjih mestih.

Skrb za ljudsko zdravstvo.

1. JDS. uvideva potrebo reorganizacije zdravstvene službe v tem smislu, da se zdravnikom naložijo obširnejše naloge v negovanju javnega zdravstva in da se poda zdravnikom tem nalogom primerno stališče.

2. JDS. hoče zastaviti ves svoj vpliv na merodajnih mestih, da se večje slovenske bolnišnice povzdignejo v znanstvene institute, ki naj teoretično proučavajo bolezni in praktično delajo za ljudsko zdravje.

3. Za temeljito izobrazbo mladih zdravnikov naj se ustanovi na ljubljanski deželni bolnici nadaljevalni kurzi, ki bi bili obenem prvi začetek bodoče slovenske medicinske fakultete.

4. Ustanovi naj se šola za strežniško osebo.

5. JDS. naj stopi v zvezo z drugimi slovenskimi političnimi strankami, strokovnimi in telovadnimi društvi ter merodajnimi posamezniki, v svrhu da se ustanovi centralni odbor, ki bi proučeval zdravstveno stanje slovenskega naroda, organiziral samopomoč na zdravstvenem polju in pospeševal skrb za ljudsko zdravje zlasti v prehodnem času med vojno in mirom.

Zadružništvo.

1. Zadružništvo je najprimernejša oblika gospodarske organizacije našega naroda. Zadruga vodi do socializacije in torej do demokratične ureditve narodnega gospodarstva. Zadružništvo varuje naše široke ljudske plasti gospodarskega podarmljenja in s tem naš narodni in kulturni obstoj.

2. Nad 4000 jugoslovanskih zadrug dokazuje, da je ideja zadružništva pri Jugoslovanih vseh treh imen zelo razvita. V omenljivi kronovini Stajerske, Koroške, Goriške, Trst in Istro posluje 900 jugoslovanskih zadrug z nad 200 tisoč člani ter je torej večina slovenskih rodbin deležna zadružnega gospodarstva.

3. Dosedanji razvoj slovenskega zadružništva je bil večinoma v zvezi z razvojem političnih strank. To je v mnogem oziru vzbudilo strankarsko tekmovalnost in s tem razširjanje zadružne organizacije in vkoreninjenje zadružnih misli, obenem pa je bilo krivo dopolnjen gospodarskih sil ter zanemarjenju zdravih poslovnih načel.

4. Da se pospešuje sistematični razvoj zadružne organizacije, je treba skrbeti:

a) za temeljito strokovno izobrazbo, b) za nevtalizacijo zadružne organizacije in c) za koncentracijo vseh zadružnih sil.

5. Nasvetuje se za oni del jugoslovanskega ozemlja, ki obsega Kranjsko, Stajersko, Koroško, Istro, Trst in Goriško, enotna zadružna organizacija:

a) s skupnim odborom, ki bi vodil naše zadrzne zveze v vseh občnozadružnih upravnih zadevah.

b) z denarno blagovno centralo za vse zadrzne.

6. Da se izvrši ta predlog naj prične J. D. S. s pogajanjmi z ostalimi političnimi strankami oziroma zadružnimi zvezami.

Za povzdigo kmetištva.

V spoznanju odločujoče važnosti gospodarskega napredka kmetištva za bodočnost naroda Jugoslovancov smatra ustanovni zbor JDS. za potrebno da se:

1. potom razširjenja in poglobitve strokovne izobrazbe ustvari podlaga napredka kmetištva;

2. pospešuje ustanovitev in delovanje kmetijsko produkcijskih, trgovskih in drugih strokovnih organizacij in industrij;

3. podpira povzdigo produkcije sedanjih pridelkov in vpeljavo novih kulturnih rastlin ter povzdigo in spopolnjenje živinoreje, s pomočjo in z izdatnim skrbstvom države;

4. potom primerne zakonodajstva omeji škodljivo razkasanje, kakor tudi pokupovanje kmetij v svrhu pomnoženja veleposestev;

5. potom vpeljavo starostnega zavarovanja za kmetijske delavce in gospodarsko slabe posestnike napravi začetek socijalni zakonodaji v prid teh slojev in tako omeji izseljevanje.

Za pospeševanje obrti.

Deželna zveza kranjskih in južnostajerskih zadrug naj se naprosi:

1. da s pomočjo zadružnega inštruktorja preosnovi sedanje kolektivne zadrzne v strokovne zadrzne in deželne zadrzne za posamezne obrti.

2. da zasnuje po okrajnih glavarskih okrajne zveze obrtnih zadrug.

3. da ustanovi neobhodno potrebne posredovalnice dela za pomočnike in vajence.

4. da ustanovi bolniške blaginje in podporne sklade za starost in onemoglost samostojnih obrtnikov.

5. da ustanovi svoje lastno glasilo in

6. da vpliva na obrtni stan, da v bodoče ne sprejemajo obrtniki vajencev, ki nimajo zadostne šolske predizobrazbe.

Naša javna zastopstva naj ustanove po mestih za obrtni stan neobhodno potrebne meščanske šole in preosnovne sedanje skupne obrtne nadaljevalne šole v strokovne obrtne nadaljevalne šole ter preskrbe za praktični pouk strokovno in praktično izobražene učitelje.

Tzovska in obrtniška zbornica ter zavod za pospeševanje obrti naj se naprosi, da priredi strokovne tečaje in tečaje za vodstvo obrtnih zadrug.

Načelnstvu J. D. S. se naroča, da v bodoče posveti vso pozornost obrtnemu stanu in obrtni organizaciji s tem, da se zadrugam in zvezam preskrbe sposobne moči, ki bi s svojo znanostjo in spretnostjo pomagale izvršiti potrebno organizacijo.

Za povzdigo trgovstva.

1. Probujanje duha narodne in stanovske samozavesti v trgovcu.

2. Skrbimo v smotrenem delu za gospodarski interes obrtniškega in trgovskega stanu z izpolnitvijo njegovih organizacij (strokovnih zadrug in zvez), z ustanovitvijo pripravljanih tečajev in šol, posvečujemo skrb obrtnemu in trgovskemu naraščanju, organiziramo naša svojstva na narodno-demokratiških načelih, ustanovljamo skladišča, lastne denarne zavode, posredovalnice in druge gospodarsko koristne naprave. Skrbimo za ohranitev in izpopolnitev strokovnega časopisa. Začnimo s socijalno-političnimi pripravami ter zahtevamo na vseh merodajnih mestih svoja zastopstva, ki naj ščitijo naš trgovski in obrtniški stan in podpirajo naš gospodarski razvoj.

3. Neprestano skrbimo za izpopolnitev strokovne in splošne izobrazbe našega trgovca in obrtnika, ki naj v poštenem delu in pravičnem tekmovalju ne odneha zahtevati od javnosti, da ju podpira, opirajoč se gesla: »Svoji k svojim!«

Skrb za prometna sredstva.

Ker se bo promet razvijal po vojni v tehnično novih in raznih smerih, je največje važnosti, da se pospeši tehnična znanost v našem narodu. Vsa vprašanja, ki se tičejo našega skupnega narodno-državnega gospodarstva in tesno z njim združene prometa, naj tvorijo predmet najsrbnejših študij skupnega narodno-gospodarskega sveta, ki se naj ustvari. JDS. naj vzame v tem oziru iniciativo v roke.

Za gospodarsko vzajemnost s Čehi.

Izvrševalnemu odboru JDS. se naroča, da naj se posvetuje, na kak način bi se v današnjih razmerah organiziralo delo na polju gospodarske vzajemnosti z narodom češko-slovaškim. Izvrševalni odbor naj stopi zaradi tega v stik tudi z drugimi jugoslovanskimi strankami in skupno z njimi s češkim Narodnim svetom, dokler ne vzame dela v roke jugoslovanski oziroma čisljivski jugoslovanski Narodni svet. Ker so gospodarska vprašanja zelo nujna, in ker je dela obilo, priprave pa nobene, se priporoča, da naj se takoj zberejo poklicani strokovnjaki ter naj začno s študijami gospodarskih odnosov dotičnih narodov.

Za vzpostavitev Goriške.

1. Načelno stojimo na stališču, da mora vse stroške, ki jih je prizadela Goriški vojna, pokriti država. Ta je zanje tudi odgovorna.

2. Vzpostavitev Goriške je strogo gospodarska zadeva, pri kateri naj sodelujejo vse stranke po svojih najboljših močeh.

8. Obnovev sama naj se izvrši na sledeči način: a) izvršiti je predvsem najnujnejše delo, katero omogočijo prebivalstvu že danes življenje in obdelovanje. b) Na to je Goriško sistematično obnoviti ter razviti vse produktivne zmoglosti.

4. Preskrba sredstev: a) Načelno naj se predmeti, ki se lahko proizvajajo na Goriškem pri vzpostavitvi dežele ravno tam naročijo, ako pa produkcija takih predmetov še ni razvita, naj se ustvari na Goriškem dotična obrt, če so dani produktivni pogoji; b) denarna sredstva za vzpostavitev Goriške naj dajo slovenski denarni zavodi na razpolago, po potrebi naj se apelira na hrvaški in češki denar; c) Podjetja, ki se pečejo z vzpostavitvijo Goriške, ne smejo iskati kar največjega dobička, ampak naj se zadovoljijo s primernim običajnim dobičkom; d) Obnovev naj se izvrši predvsem zadržnim putem, na tudi potom zasebne podjetnosti, kakor to zahteva posamezni slučaj; vrši naj se enotno in po načrtu.

5. Obnovitveno akcijo naj vodi kot najvišji organ narodni gospodarski svet kot del Narodnega sveta.

★

POLITIČNO - ORGANIZACIJSKI ODSEK.

Pojmovanje narodnosti.

O tem predmetu je poročal dr. Kostjanc. Duševna in etična vsebina narodnosti je skupina za nas izrazitih posebnosti in lastnosti: navade, običaji, versko, pravni nazori, pesmi, domača umetnost, tradicija, zavest skupne preteklosti, volja za skupno bodočnost, jezik, lepota domovine, književnost, zgodovina in vse naravne posledice ljubezni k narodu. Po gmojni strani je narodnost gospodarska moč, ki služi življenjskim plemenitim smotom. Gostitev teh naravnih sil in gospodarske moči nam veleva čut dolžnosti do lastnega naroda. Biti naroden ni pasivna lastnost, temveč se pravi tako urediti svojo voljo, da se pozitivno na splošno korist naroda udeležuje. Narodnost, v tej luči pojmovana, je naravni činitelj v človeku, ki mu je treba dati aktivnost, etično socialno prosvetno in gospodarsko vsebino. Narodnost ni fantom, ni boginja, ki jo obožavamo kleče in v gjenosti ali z zunanjimi ceremonijami, kazati se mora v konkretnem delu za splošnost. Narodnost ni slepo sovraštvo vseh drugih narodov. Govorimo o mednarodnih socialnih, gospodarskih in kulturnih vprašanjih, kamor si ne smemo zapreti vrat. Sovraštvo je običajno negacija, zanikanje, v posledicah pasivnost in brezbržnost. Ljubezen, spoznanja, občutna nosi v sebi voljo, aktivnost in podjetnost. Ona je plodonosna, njo gojimo za narod.

Narodni svet.

O smučjoem se Narodnem svetu je poročal glavni urednik »Slovenskega Naroda« dr. Kramer, ki je v splošnosti razvijal načela, zakaj mora imeti naš narod vrhovno inštanco, kateri se bodo položile v roke vse zadeve, ki se tičejo celokupnega naroda. V civilstanskem Narodnem svetu naj bodo zastopane vse stranke, ki stoje na stališču edinstva in državnosti jugoslovanskega naroda. Naloga tega Narodnega sveta bo deloma reprezentativna, deloma delovna, predvsem obrambna. Narodni svet bo skrbel, da se ohrani ednosta fronta v boju našega naroda za življenje in svobodo. Poročevalec je razpravljal o podrobnostih načrta in udeležbi posameznih strank. Odsek je sprejel predlog, da se vzame poročilo z odobravanjem na znanje in izvrševalni odbor pooblasti, da imenuje delegate JDS. v Narodni svet.

O strankinem tisku.

Dr. Kramer je poročal obširneje tudi o strankinem tisku, o katerem se je razvila zanimiva debata. Konečno so bile sprejete primerne resolucije, ki smo jih objavili na drugem mestu. Ob 6. zvečer je predsednik dr. Triller zaključil odsekovo zborovanje se zahvalil vsem udeležencem in udeleženkam, ki so dokazali s svojo številno navzočnostjo zanimanje za politična vprašanja in voljo sodelovati pri delu, ki čaka JDS. za dosego svojih idealov.

★

KONCERT »GLASBENE MATICE«.

Na čast slovenskih gostov udeležnikov na ustanovni skupščini JDS. se je vršil v soboto zvečer slavnostni koncert »Glasbene Matice«, ki je prinesel poleg nekaterih že iz prejšnjih koncertov znanih skladb odlične novosti, ter je bil po vsej svoji prireditvi prilagojen resnemu in narodnemu značaju preteklih dni. Narodna pesem jugoslovanskega naroda v interpretaciji odličnih jugoslovanskih skladateljev je bila na tem koncertu svoj trijumf. Mešani zbor »Glasbene Matice« je pokazal na tem koncertu svojo neutrudljivost in navdušeno vsrtaost, da je rešil brez vsakega odmora program 12 tehkih točk per ekstenzum. Pri tem ni bilo opaziti nobene utrujenosti in je odpel mešani zbor zadnje svoje pesmi z isto lahkoto in z istim globokim razumevanjem, kakor smo navajeni od zboru pri vseh prireditvah. Burno ploskanje občinstva in navdušeno razpoloženje, ki je zavladalo v dvorani, je poplačalo zboru njegov trud. Pavčičeve »Zabec« so žele, kakor pri prvi prireditvi velik uspeh in moškemu zboru je treba priznati, da je rešil svojo nalogo povsem v največjo zadovoljnost občinstva. Niso bile sicer nove koncertne točke, ki jih je prinesel, izmed skladb, ki smo jih slišali tekmo letosnje koncertne sezi, pa so bile izbrane nedvomno najboljšie pesmi v kompozicijah Emila Adamiča, dr. Schwaba in Mirka. Najslajnejše točke vse prireditve pa so bile nesporno narodne pesmi, ki jih je pela slovenska koncertna pevka ga. Pavla Lovsetova ob spremljevanju klavirske virtuosinje gđ. Dane Koblerjeve. Ne samo, da ima gospa Lovsetova izredno ljubev in do viška popolnost izvežban glas in material, so morale slovenske narodne pesmi, pete od gospe v narodni noši, že same ob sebi fascinirajoče vplivati na poslušalce. Izmed umetnih pesmi zaslužita posebno omembo Pavčičevi sladi »Vrabi in strahilo« ter »Ciciban - Cicijavi«. Obe pesmi je prednašala ga. Lovsetova z globokim razumevanjem skladbe in besedila in moravostjo »Cicibana« priznati sklada-

telju, da je vedel položiti v to nesem vso navnost otroške filozofije. Skladba je našla v ga. Lovsetovi najročnojši interpretaciji, ter je učinkovala zlasti v navno žalostnem spoznanju Cicibana, da se ni umil, kar najbolj sijajno. Občinstvo je prišlo ga. Lovsetovi burne ovacije. Če omenimo, da je občinstvo naravnost zahtevalo, da so se peke poleg na programu stoečih točk še druge skladbe in da je prisililo pevce in pevke vedno zopet k ponovitvam, smo menda zadosti označili razpoloženje, ki je vladalo na tem večeru. Ko je bil koncertni program izrpan, se ljudstvo ni hotelo ločiti, predno ni mešani zbor zapel »Lepa naša domovina«. »Glasbena Matica« in njen velezašlužni koncertni ravnatelj Matej Hubad smeta biti na ta večer ponosna. Vsa slovenska domovina odmeva Matičine slave!

Z italijanske fronte.

NASE URADNO POROČILO.

Dunaj, 1. julija. (Kor. urad.) Na fronti ob Plavi nobenih posebnih dogodkov. Jugovzhodno od Asiaga je prišlo do silnih artiljerijskih bojev. Ker bi bilo mogoče Col del Rosso in Monte di Val Beila držati samo z velikimi žrtvami, smo umaknili posadke teh točk v prejšnjo glavno pozicijo v gozdu pri Stemilju. Jugovzhodno od Canova pri Asiagu smo zavrnili sovražne izvidne sunke. Naši letalci so izvršili ob izlivu Piave uspešne polete proti vojaškim napravam sovražnika ter so se polnoštevno vrnili. — Seif generalnega štaba. Kraj Stemle leži južno od goreneja, proti vzhodu poteka južnega dela Frenzelske globeli vzhodno od Asiaga, vas Canova pa nekako 3 km južno - zapadno od Asiaga ob kolenu Aške doline (Val d'Assa).

Opustitev višin Col del Rosso in Monte di Valbella. Iz vojaškega razmotrivanja 1. julija. Včeraj je bil na visoki planoti Sette Comuni vzpostavljen status quo ante. Opustili smo Col del Rosso in Monte di Valbella. Tre preko naše sosedne črte segajoče pozicije bi se bile mogle držati samo, ako bi se bilo nam posrečilo, pridobiti prostora tudi jugovzhodno Asiaga in zapadno Valstagne. Tako sta bili obe višini v ognju z boka s strani številnih italijanskih baterij in držati jih je stalo številne žrtve. Usoda teh višin, kateri so naše planinske čete do zadnjega trenutka hrabro branile, je bila odločena že dne 15. junija, ko je bil naš ofenzivni sunek ustavljen z italijanskim, močno pripravljanim protinapadom. Italijani so spoznali to slabo točko naše fronte in so radežne nadaljevali z napadi in masah, da je končno naš vojskovodja sklenil, da likvidiramo tudi tukaj uspehe našega ofenzivnega sunka. Tako stojimo sedaj zopet v stari črti, v kateri smo mogli tekot spomladi ponovno uspešno zavrniti ljute sovražnikove napade. Italijansko ofenzivno gibanje pa se počne ustaviti, kakor se kaže. Na fronti ob Plavi sovražnik ni nadaljeval svojih izvidov preko reke zadnje dni, ali tudi tu moramo računati v bližnjem času na zvišano delovanje Italijanov.

Dohod prvega ameriškega kontingenta v Italijo. Iz Milana poročajo, da je dospel v Italijo prvi kontingent ameriških čet. Ameriška sodba o avstrijskem ofenzivnem sunku. Iz Washingtona poročajo, da je šef ameriškega generalnega štaba general March izjavil, da se v ameriških vojaških krogih smatra za napako avstrijski napad, ker je bil izvršen v tako široki obliki, ki onemogoča izvedbo uspeha do konca.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

30. junija. Na asijski visoki planoti, kjer je junaški odpor naših čet dne 15. junija zlomil napad številno nadmočnih sovražnih mas in kjer z dneвно se ponavljajočo hrabrostjo tekmujejo italijanske, francoske in angleške čete junaške šeste armade v svojem delovanju in v svoji slavi med seboj, se je včeraj ob zori znova razvnel boj. Podpiral ga je ljut artiljerijski ogenj in diverzijske akcije artiljerije in oddelkov, katere so naši zavezniški energično dojavljali. Naše čete so napadle hrib Valbello. Uspejo jim je, da so ga izrgali sovražniku po trdem boju. Tekom dneva in noči so bile zman poslane močne sovražne mase na protinapad in krvav boj, katere so naši filžirji zavrnili in katere so naš koncentrični artiljerijski ogenj kakor tudi naši drzni letalci decimirali. Zavelevarne pozicije smo zmagovalno obdržali. Pripeljali smo vseh 21 oficirjev in 788 mož, pripadajočih štirim različnim divizijam. Razvnetega smo vpletili nekaj topov, možnarjev in številno strojni pušk. Dalje vzhodno med dolino Frenzelo in Brento je zasedel eden naših oddelkov z naskokom močno oporišče in opazovališče sovražnikovo na južnih pobočjih Sasso Rossa, pri čemur smo vneli 2 oficirja in 31 mož. Na ostali fronti je izvajala naša artiljerija učinkoviti moilni ogenj. Pri Capu Sile so nam dale patroljske akcije nekaj vjetnikov. Lagarinsko dolino in železnice, ki se grade po Suganski dolini, so bombardirali naši letalci.

Dogodki na zapadu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 1. julija. (Kor. urad.) Zapadno bojišče. Skupina prestolonaslednika Ruperta. Bejno delovanje je zvečer oživelo na mnogih točkah fronte. Zivalno izvidno delovanje je trajalo. Zavrnili smo angleške delne napade severno od Alberta. — Skupina nemškega prestolonaslednika. Med Aisno in Marno živahno sovražno delovanje. Večkrat je izvršila pohota močne izvidne sunke. Pri St. Pierre - Aigle in južno od tam so Francozi proti poldnevni po silnem streljanju napadli. Zavrnili smo jih. Enako so se ponosrečili tu ponoči sovražni sunki. Poročnik Löwenhardt je dosegel svojo 32. zmago v zraku. Po končani reviziji znaša število od početka naših napadalnih bitk dne 21. marca 1918 dostoj preko naših zbirališč oddanih vjetnikov (nečestvijo onih, ki so jih pripeljale bolniške naprave) 191.545. Od tega števila so izgubili Angležji 94.939 vjetih, med njimi 4 generali

in nekako 3100 častnikov. Francozi pa 89.099 vjetih, med njimi 2 generali in kakih 3100 častnikov. Ostanek se razdeljuje na Portugale, Belgice in Amerikance. Z bojišče je bilo dosedaj spravljeno 2476 topovov in 15.024 strojni pušk v zbirališča plena. — V. L.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 1. julija. (Kor. urad.) Krajevni delni boji južno od Ourcqua.

Vas St. Pierre - Aigle leži 12 km južno - zapadno od Soissons ob črti, ki se začneja pri Amblenyju ob Aisni in poteka v smeri na mesto Villers Cotterets proti jugu prek sel in vasi Fosse en haut, Laversine in Cutry, pri katerih so se zadnje dni vršili boji z napadajočimi Francozi.

Berolin, 1. julija. Švicarske meje poročajo, da so odšli vsi tuji vojskovodje na fronto. V torek je odšel Clemenceau v glavni stan. Vse kaže, da je pričakovati na zapadu važnih odločitev.

Monakovo, 1. julija. »Münchner Zeitung« poroča iz Zeneve: »Pett« Journal« poroča, da odhajajo celi vlaki delavcev proti Parizu, da pripravijo tam strelske järke in žične ovire za obrambo Pariza.

Pred belgijsko obalo.

London, 29. junija. (Kor. urad.) Angleška admiraliteta sporoča: Dne 27. junija zvečer so videli 4 angleški rušilci, ki so patrolirali ob belgijski obali, 8 sovražnih torpednih rušilcev. Naši rušilci so se vozili s polno hitrostjo z vzhodnim kurzum ter so zapledli sovražnika na velike razdalje v bitko. Po četrtnem boju je dobil sovražnik ojačenje treh nadaljnjih torpednih rušilcev, nakar se je naše brodice umaknile na glavno fronto. Sovražnik ni sledil in boj se je pretrgal. Nobena naša ladja ni bila poškodovana.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

28. junija zjutraj. Poskušen sovražni napad v noči na 27. junija na neko novo postojanko pri Moyenevillu južno od Arrasa smo z izgubami zavrnili. Oddetek naših čet je izvršil včeraj zjutraj uspešno podvzete v bližini Merycourt ter vrel nekaj sovražnikov, sam pa ni imel nobenih izgub. Ponoči sta bili artiljeriji na obeh straneh zelo delavni jugo - vzhodno od Sommeccourta. Tu so naše patrolje prizadevale sovražniku izgube.

28. junija zvečer. Danes zjutraj so izvršile angleške čete uspešna manjša podvzeta na fronti nekako 3 1/2 milje vzhodno od gozda pri Niepu. Prodrli smo na tej fronti nekako za 1 miljo. Vjeli smo nad 300 mož in vpletili 22 strojni pušk. Dosegli smo vse svoje cilje, tudi vasi Lepinette, Vorterie in Labecque. Ker smo sovražnika presenetili, so naše izgube majhne. Istočasno so napadle avstralske čete ter zavzele gotove sovražne postojanke zapadno od Merrisa, vjele 43 mož in vpletile 6 strojni pušk. Na ostali fronti je položaj nespremenjen.

Orientska fronta.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

28. junija. Zapadno od Ohridskega jezera smo z ognjem razpršili več ojačenih francoskih izvidnih oddelkov. V loku Črne in na obeh straneh Vardarja je bil obojestranski artiljerijski ogenj časih silnejši. Vzhodno od Vardarja je ena izmed naših baterij razstrelila veliko sovražno municijsko skladišče. Mestoma med Vardarjem in Dojranskim jezerom spopadi patruli, tekot katerih smo vjeli več Angležev.

Intervencija Nemčije na Ruskem?

Dunaj, 1. julija. Poročila, ki prihajajo iz Moskve, pravijo, da je položaj boljševikov od dne do dne bolj obupen, Trocki se je radi tega odločil prositi v Berolinu za intervencijo nemške armade.

Berolin, 1. julija. Trocki se neprestano trudi sestaviti novo armado. Tudi mesečne elemente silijo k vstopu v to armado.

Curij, 1. julija. Moskovski sovjet je prekinil pogajanja s Čeho - Slovaki ter odredil vojaško ukrošitev vstaje v Sibiriji.

Budimpešta, 1. julija. Specijalni poročevalec »Az Est« poroča s finske meje, da je zavladala v celi Rusiji katastrofalna lakota. Iz Sibirije ne prihaja niti zrno žita. Dan na dan beži nad 100 in nad 1000 ljudi iz Petrograda, da bi utekli lakotni smrti.

Budimpešta, 1. julija. Glasom poročil listov je v Rusiji mnogo mest, kjer prebivalstvo že 4 dni ni dobilo nobenih živil. Po drugih mestih je prišlo do lakotnih revolt. Rdeča garda je zapustila več mest, ker ne mara več stradati. Na finsko mejo je dospelo mnogo beguncev, ki pripovedujejo strašne stvari o lakoti v Petrogradu. Med begunci je tudi znani pisatelj Andrejev.

Kodani, 29. junija. Nasproti vsem, da so nemške vojaške oblasti odklonile prošnjo carice vdove, da bi se smela odpelati s Krima na Dansko, je izjavil nemški državni tajnik dr. von Kühlmann, da člani bivše carske rodbine na Krimu, med njimi tudi carica vdova, sploh niso prosili za dovoljenje za tako potovanje.

London, 29. junija. (Koresp. urad.) Reuter izve iz zanesljive strani, da se bo Kerjenski mudil nekako dva tedna v Parizu ter se nato vrne v London. Če se položaj v Rusiji ne bo radikalno izpremenil, se bo nato odpeljal v Zedinjene države. Zatrjuje se, da Kerjenski ne more podati podrobnosti o svojem potovanju iz Rusije na Anglesko, ker bi sicer spravil v nevarnost nekatere prijatelje, ki so mu pomagali zapustiti Rusijo.

London, 27. junija. Glasom poročila Reuterjevega urada, je Kerjenski na zborovanju delavcev opozarjal, da je imela Rusija tri leta daljšo fronto, kakor so bile fronte vseh drugih zavezniškov in da kravi sedaj Rusija iz tisoč in tisoč ran. Ruski delavci in vsi drugi razredi so protestirali proti transtvu, ki je zopet zavladalo v Rusiji. V Moskvi so delavci pred kratkim sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo odstranitev tega transtva in obnovev demokracijskih institucij. V moje začudenje je izjavil Kerjenski, smatrajo celo nekateri

zelo resni evropski politiki za demokracičen režim, ki je razgalil konstitucijo, ki je odstranil svobodo govora, izročil življenje ljudstva rokam rdečih gardistov, uničil celo volilno svobodo v delavskih svetovih in vseh institucijah samouprave, ki slone na splošni volilni pravi.

JAPANSKA POMOČ.

Berolin, 1. junija. »Lokalanzeiger« poroča iz Petrograda: Glede japonskega načrta nastopiti v Sibiriji krožijo vesti, ki pravijo, da je v Vladivostok zopet dospel velik japonski oddetek. Čete leže v vzhodnem okraju. Obenem je dospel v Vladivostok zopet japonski vladni zastopnik, ki je najprej konferiral z japonskim konzulom.

London, 1. julija. Tokijski poročevalec »Times« je vprašal princea Arturja Conaughta o vtiških, ki jih je imel povodom svojega obiska. Prince je izjavil, da mora priznati delo japonskega brodogoja v Sredozemskem morju, v Indijskem in Tihem oceanu. Anglija se tega popolnoma zaveda, da je bila Japonska ves čas vojne lojalna napram ententi in da bi bila v slučaju, da to zahteva položaj, tudi pripravljena nastopiti s svojimi četami na kopnem.

Bern, 1. julija. Podpredsednik Zedinjenih držav Taft je imel te dni govor, v katerem je izjavil: Na obeh straneh zemlje moramo postaviti armade. Pri tem smemo računati na pomoč Japonske. V Rusiji moramo obnoviti vzhodno fronto, ki nam bo omogočila vkorakati v Berolin z vzhoda.

London, 1. julija. »Times« poroča iz Pekinga: Naknadno se izve, da je dobila proviziorna kitajska vlada od Japonske posojilo 3 milijonov yenov.

Rusija in ententa.

Moskva, 29. junija. (Kor. urad.) Komisar za zunanje zadeve je izročil angleškemu diplomatskemu zastopniku Lockhardu noto, ki pravi v bistvu to-le: Po volji naroda je zapustila ruska socialistično federalistična sovjetska republika vrste v vojni stoječih držav ter se je izločila iz vojnega stanja, v katerem ostati ji je bilo veled notranjega položaja Rusije nemogoče. Ruski robotajoči narod in vlada delavcev in kmetov, ki izpolnjuje voljo tega naroda imata eno samo skrb. Živeti hoče v miru in prijateljstvu z vsemi drugimi narodi. Ruski narod ne ogroža nobenega drugega naroda z vojno in nobena nevarnost ne more ogroziti Anglije in njene obali. S tem večnim zaupanjem izjavlja vlada delavcev in kmetov Rusije, da mora protestirati proti vpadu oboroženih angleških oddelkov, ki so ravnozar dospeli na murmansko obal in kar ni utemeljeno v nobenem napadnem nastopu Rusije. Čete ruske republike imajo nalogo braniti murmansko pokrajino proti vsakemu tujemu vpadu in to obveznost so sovjetove čete izpolnile s tem, da so se z vso vnmno zastavile za svojo revolucionarno dolžnost napram Rusiji sovjetoj. Ljudski komisarjat za zunanje zadeve opozarja odločno na potrebo, da Anglija ali katere druga tuja država v murmanskem ozemlju ne sme imeti čet, obnavlja svoj ugovor proti navzočnosti angleških vojnihi ladij v murmanskih pristaniščih ter izraža obenem trdno prepričanje, da bo angleška vlada prekinila korake, ki so v protislovju z ruskim mednarodnim položajem.

Stockholm, 1. julija. »Izvestia« zanikajo vst, da bi bila dospela na murmansko obal angleška ojačenja. Nasprotno spravljajo Angleži od tam stran ves vojni material.

Rusko brodogje pod nemško kontrolo.

Berolin, 30. junija. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: V Brestu Litovskem med Rusijo in zaveznički sklenjen na mirovna pogodba določa v členu 5., da se morajo ruske vojne ladije spraviti ali v ruskih pristaniščih in da morajo tam ostati do splošnega sklepa mira, če pa ne morejo dospeti v ruska pristanišča, se morajo v tujih pristaniščih razorožiti in se jim mora odvzeti možnost, da bi odpule. Posamezni deli črnomoškega brodogja se niso ozirali na te določbe ter so celo sovražno nastopili proti zavezniškim četam. Se le zasedenje polotoka Krima in vojnega pristanišča Sebastopola koncem aprila je preprečilo večjemu delu ruskega črnomoškega brodogja krstiti se nadalje brest - litovsko mirovno pogodbo. Najvažnejše in najnovejše enote bivšega ruskega črnomoškega brodogja so se branile vrniti se v svoja pristanišča. Po izpovedih ruskih pomorskih častnikov in mornarjev so baje vladale med posadkami teh ladij dalekosežna nesporazumjenja. Tekot teh sporov je bila sredi junija velika bojna ladija »Slobodnaja Rossija« (prej »Jekaterina II.«) potopljena s torpednim strelom ruskega torpednega rušilca »Kerč«. Tudi nekaj torpednih rušilcev je bilo v teh bojih potopljenih. Velika bojna ladija »Volja« (prej »Imperator Aleksander II.«) ter več modernih torpednih rušilcev se je vrnilo 19. junija v Sebastopol, kjer se nahaja sedaj vsa za bojne svrhe še uporabna bivša ruska črnomoška flotilja pod nemško kontrolo.

Politične vesti.

Autodafé na fronti. Pri vseh bojujočih se državah je tako, da vplivajo notranji državni dogodki na fronto, kakor vplivajo dogodki na fronti na razmere v notranjosti. Stik je tu in oblasti čuvajo nad njim. V zadnjem času so prišle oblasti do tega razodenja, da je že prav, ako je fronta tudi potom časopisja podučena o političnem potoku v notranjosti in o mednarodnih zapletitljajih, toda samo po »zanestljivem tisku«. In tako je prišla na indeks preprovedanih časopisov cela vrsta listov, iz katerih je črpala ta ali ona oblast kako »nevarnost« ali zasluila v njih duha, ki bi po njeni sodbi ne bil prav v skladu z razvijajočimi se namerami in bi mogel dati ljudem kako misel, ki ni baš oficijelna. Čeprav ti listi hočejo dobro državi in vsemu vojskokuemu se ljudstvu, niso deležni upoštevanja, katero bi zaslužili. Stürckhova doba je

minila, na Dunaju najbrže ne mislijo ponoviti nevarnega poskusa, ki se je tako korenito izjalovil, ali nekaj le mora biti v Avstriji, kar kaže, da je še vedno Avstrija. Autodafé na fronti: časopisi gorijo. Na indeksu je na prvem mestu »Slovenski Narod«, potem še dva slovenska časopisa »Slovenec« in »Slovenski Gospodar«. Z njimi gorijo »Arbeiter Zeitung«, »Arbeiterwille«, »Lavoratore«, »Venkov«, »Glas Slovenaca«, Hrvata i Srba«, »Hrvatska Njiva«, »Pravda« itd. Papir zgori, misli ne zgori.

— Največji nemški Volkstag« se se je vršil v nedeljo na Travniku (Wies) na Stajerskem. Bil je po nemški sodbi »ogromno obiskan«. Število udeležnikov cenijo dobrohotni nemški časnikarji »wohl an 2000!«. Ta sijajni tabor, na katerem je igral prvo violino mariborski dr. Mravlag, je sprejel že znano resolucijo proti sovražnikom države (to so, kakor znano, vsi, ki ne tulijo z nemškimi volkovci), za nemški Trst in bog ve kaj še. Novo pa je, da so si na shodu izmislili posebno metodo za ukrošitev deklaracijske gibanja: »upornikom« naj se z oboroženo silo odvzamejo živila! Podrobnosti tega načrta je žal zaplenil cenzor, le toliko izvemo iz poročil, da je volkstag priporočal postopanje, »kakršnega so se posluževali Nemci v Ukrajini«. ... Poročilo pravi na koncu, da je duhovščina s posebno vnmno delovala za uspeh volkstaga.

— Državna konferenca organizacije rudarjev. Dunaj, 1. julija. V češkem Narodnem domu v hotelu »Pošta« na Dunaju se je danes otvorila državna konferenca organizacije rudarjev. Nemške organizacije niso poslane na državno konferenco nobenega zastopnika, tako da so se udeležili državne konferenca organizacije rudarjev samo zastopniki čeških, jugoslovanskih in poljskih organizacij. Konferenca bo trajala štiri dni ter bo rešila obsežen delavni program.

— Premetačina pri »Hrvatskem Listu« v Pulju. Poročali smo že, da se je vršila hišna preiskava v uredništvu »Hrvatskega Lista« v Pulju. Zakaj, listu ni bilo povedano. Preiskava pa se je bila raztegnila tudi na privatno stanovanje listovega lastnika. Dolgo je trajala, ni pa dala nikakega za list in lastnika nepopolnega rezultata. Pozneje se je dognalo, da je šlo za neke trgovske vezi med mornarištvom in Krmpotičevo tvrdko, ki je bila izdala med drugim tudi pozicije, tako patrijotične, da je avtor dobil nagrado. Menda so iskali po tiskarni in stanovanju stvari, ki bi kazale zveze z mornariškim osebjem, katere sicer ni, pa jo hočejo najti. ...

— Generali pri cesarju. Cesar je včeraj sprejel v posebnih avdijencah celo vrsto odličnih generalov, med njimi feldmaršala Böhm-Ermollija, podamirala Keila in feldcajgmolstra barona Schleyerja.

— Pismo cesarja Karla nemškemu cesarju glede krize v prehrani. Dunaj, 29. junija. (Koresp. urad.) Ker je trenutni položaj dovedel do naravnost nerazrešljivih težkoč, je poslal cesar Karel cesarju Viljemu pismo, ki mu je bilo dne 24. junija izročeno potom Maksu Egona kneza Fürstenberga. Z ozirom na to pismo so se vršile na ukaz nemškega cesarja v velikem glavnem stanu in pri kompetentnih oblastih v Berlinu konference, ki sta se jih udeležila ogrski prehranjevalni minister princ Windischgratz in zastopnik armadnega poveljstva Kuk. Posvetovanja so dovedla do popolnega soglasja glede skupne izrabe vseh žitnih zalog do nove žetve. — O konferenci v Berlinu smo poročali že v petek.

— Vojna bo trajala še dolgo. Iz Budimpešte poročajo: Te dni sta se vrnila voditelja ogrskih socialistov Waltner in Büchinger iz Haaga, kjer sta se udeležila socialističnih posvetovanj. Poročata, da računajo na Nizozemskem, da bo vojna še dolgo trajala.

— Italijanska centralna komisija za proučevanje razmer po vojni. Iz Chiassa: Pod predsedstvom ministrskega predsednika Orlanda se je izbrala centralna komisija, ki ima nalogo, proučavati razmere po vojni. Komisija šteje več podkomisij, v katerih bo delovalo okoli sto največ parlamentarnih članov.

— Mirovna pogodba z Romunijo. Bukarešta, 29. junija. (Kor. urad.) O včeraj izvršenem sprejetju mirovne pogodbe v romunski zbornici se je izdalo tole uradno poročilo: V debati je izjavil poslanec Trancz, zastopnik delavske stranke, da se debate ne bo udeležil, da pa bo glasoval za sprejetje mirovne pogodbe. Poslanec Vagauescu, Codreanu in Cuza so protestirali proti mirovnim pogojem. General Avarescu je izjavil, da je bil on prvi na fronti, ki je izpregovoril besedo o miru, da pa ne sprejema miru, kakoršen je bil sklenjen. Zbornica je pogodbo sprejela.

— Seja poljskega državnega sveta. Začetkom seje poljskega državnega sveta, ki se je vršila 26. junija, se je izrekla zahvala državnega sveta nemškemu in avstro - ogrskemu zunanjemu ministru za čestitke povodom otvoritve državnega sveta. Min. predsednik Steczkowski je podal izjavo o smereh notranje politike ministrstva. Pogajanja z okupacijskimi oblastmi glede prevzetja uprave še niso popolnoma končana, pač pa je že podana podlaga za

tozadevna dela državnega sveta. Še tekom tega leta bo prevzela vlada politično in finančno upravo dežele. Prepaj se mora urediti stališče poljske države napram centralnim državam. Da se ustvari za poljsko državo trajna javno - pravna podlaga, se je obrnila vlada meseca aprila do obel centralnih držav z noto, v kateri je povedano vse, kar je po njenem naziranju potrebno v teritorialnem, političnem in gospodarskem oziru pri zvezi z centralnimi državami. Nemški državni kanceler je ravnokar odgovoril, da se bo poljsko vprašanje rešilo v sporazumu s pravnimi organi poljskega naroda. Isto stališče zavzema avstrijski zunanji urad.

— **Ruski ugovor proti angleškemu vpadu na Murmanskem obrežju.** Iz Moskve 29. junija: Komisar za zunanje zadeve je izročil angleškemu diplomatu nemški zastopnik Lockhartu noto, v kateri povdarja, da hoče rusko delavstvo in vlada živeti v miru in prijateljstvu z vsemi drugimi narodi. Toliko bolj mora ugovarjati vlada delavcev in kmetov v Rusiji proti vpadu oboroženega angleškega oddelka na Murmanskem obrežju, češar ni izzvalo nikakoli napadalno postopanje Rusije. Ljudski komisariat za zunanje zadeve obnavlja zopet ugovor proti navzočnosti angleških bojnih ladij v murmanskih pristaniščih.

— **Nordijska konferenca.** Iz Kopenhage poročajo, da se je vršila v dneh od 26. do 28. junija skupna konferenca danskega, norveškega in švedskega zunanjega ministra. Glede skupnih interesov zadev teh 3 dežel se je konstatiralo skupno soglasje ter je bilo sklenjeno nadaljevati politiko nepristranske nevtiralnosti. Vladam se je naročilo, da študirajo vprašanje uveljavljanja skupnih interesov teh držav ob koncu svetovne vojne. Vršila se je konferenca o trgovski politiki teh držav ter se je z zadovoljstvom konstatiralo, da so si te 3 države med vojno pomagale druga drugi. Ta medsebojna pomoč ne sme prenehati tudi po vojni, ter se bodo morale države zediniti na skupno socialno politiko. Razpravljalo se je tudi o utesnitvi priseljevanja tujcev v te dežele.

— **Boj proti nemštvu v Ameriki** se nadaljuje z vso ljutostjo. Sedaj so aretirali tudi avstrijskega vsesidelskega profesorja Ernesta Weberja, češ da se ima njegovo bivanje v laboratorijskih smatrati za nevarnost.

Vesti iz primorskih dežel.

Cesar za begunce. Z Dunaja poročajo, da je cesarjev najvišji dvorniški urad dal damskemu komiteju za nabiranje mobilni za vračajoče se begunce Gorisko - Gradisčanske na razpolago znatno množico pohištva s cesarskih posestev. Pohištvo se prepelje v Gorico.

Cesarčin dar za popravilo cerkve sv. Ignacija v Gerici. Z Dunaja poročajo, da je cesarica Zita darovala 10.000 K za popravilo cerkve sv. Ignacija v Gerici.

Krvav prizor v gledališču Fenice na Reki. V soboto je v gledališču Fenice napadla gospa dr. Stiegljeva Ado Svehlo, kasirko pri nekem zozobzdravniku, na katero je bila ljubosumna. Zabolja jo je v prsi, vrtil in ramo. Dekle se je zgrudilo v krvi.

Kdor ve, kaj se je zgodilo z Dionizijem Bratužem iz Gor. Trebuše na Gorškem, ki je služil pri Grenschützkompanie 1/6 na srbski meji in se ga pogreša od 21. oktobra 1914, naj blagovoljno sporočiti njegovi ženi: Viktoriji Bratuž v Gorenji Trebuši h. št. 2, pošta Slap ob Idriji na Gorškem.

Dnevne vesti.

— **Podalisanje roka za podpisovanje vojnega posojila.** Tudi to pot se je izkazala potreba podalisanje rok za podpisovanje osmega vojnega posojila. Finančni minister je vsled tega dovolil, da se podpis za to vojno posojilo sprejemajo še do 17. julija ob 12. popoldne.

— **VIII. vojno posojilo.** Subskripcijski rok za VIII. vojno posojilo je podalšan do 17. julija t. l. Prihaja sprejema in vsa pojasnila daje uradno subskripcijsko mesto Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

— **Padel je na tiroškem bojišču.** dne 13. m. enoletni prostovoljec podlovce Jožo Jeraj. Padlemu junaku časten spomin! Preostali naši sožalje!

— **Padel je na italijanski fronti** poročnik Josip Zorko iz St. Pavla na Koroskem, star 19 let.

— **Vojna odlikovanja.** Cesar je podelil stotniku 17. pešpolka Ladislavu Waland u in nadporočniku Stefanu Lavriču p. l. Zapis 28. topniškega polka vojaški zaslužni križec III. razreda z vojno dekoracijo. — Signum laudis z mečema sta dobila: dr. Celestin Jelenec in Ferdinand Susteršič; dalje je cesar podelil črnovojniškega stotnika Vinko Jančiča in črnovoj. nadporočnika inženirja Jaroslava Forsterja in podelil zlati zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje črnovojniškemu sodnemu akcesistu dr. Albinu Smola. — Rezervni nadporočnik Karel Česenj 2. strel. polka je odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem III. razreda z vojno dekoracijo in meči; isto odlikovanje je dobil stotnik Ivan Glinšek grškega voj. povelj. — Fregatni kapitan Adolf Potočnik je odlikovan z redom železne krone III. razreda z vojno dekoracijo in meči.

— **Za pomorska kadeta** sta povišana pomorska aspiranta Zdenko Papež in Karel pl. Levčičnik; za pomorskega aspiranta gojenec mornariške akademije Oskar Jeglič.

— **Sodniško mesto v Školji Loki** je podelil pravosodni minister tamkajšnjemu sodniku dr. Ernestu Kobetu.

— **Cenjeno uredništvo se vabi.** Razni uradi nam prav radi pošiljajo svoja obvestila v objavo in mnogo jih je med njimi, ki se za storjeno uslugo celo zahvalijo. Imajo na svojih listih, da nas obve-

sijo, naj priobčimo doposlano naznanilo, nekateri pa živijo očividno še v početkih 19. stoletja in zdi se jim, da je časopisje nekaj amtsdiner, ki ga pokličete, kadar ga rabite. Ti uradi se poslužujejo, kadar želijo kaj javnosti sporočiti famozne formule »cenjeno uredništvo se vabi« da priobči to in to. O neotesanosti, ki se izraža v tej obliki nečemo govoriti. Le to bi hoteli povedati, da je ne prenašamo. Bili so časi, ko se nas je »vabilo«, da priobčimo, kar se je zljubilo spisati kakemu vladnemu gosposdu za slovensko ljudstvo in ko takih »vabil« nismo mogli odklanjati, ker bi nas bili sicer morda zamorili in pobesili. Danes pa »vabila« odklanjamo, če se nam ne dopadejo. To si naj zapomnijo gospodje, ki nam pošiljajo dopise »Cenjeno uredništvo se vabi« in nečitljivimi podpisi.

— **Iz seje magistratnega gremija** dne 28. junija 1918. Prenos gostilniške koncesije se dovoli Avgustinu Zajcu iz hiše št. 6 v Sodniški ulici v hišo št. 19 v Rožni ulici in Stefaniju Ženkovi, zastopani po varuhu Karlu Košaku, iz hiše št. 18 na Krakovskem nasipu v hišo št. 19 na Tržaški cesti. — Prošnji Viktorja Klemenca, posestnika na Krakovskem nasipu št. 14, za razširjenje njegove mu pred kratkim podeljene gostilniške koncesije tudi na pravico točenja žganih pijač, se odkloni. — Fijačarsko koncesijo se podeli Ivanu Ribnikarju, stanujočemu v Krakovski ulici št. 11, ki je kupil od svoje gosposdine Marije Cererjeve, vdove izvoškega Luka Cererja na Opekarski cesti št. 7 ves inventar za to obrt. — Stavbna dovoljenja se podeli pod pogoji komisijskih zapisnikov Juriju Mozerju, posestniku in izvoščaku v Zeljarski ulici št. 4, za razne adaptacije v hišo in vrhu naprave hleva, šupe za vozove, shrambo za konjsko opravo in pralnice; Antonu Snouju; posestniku v Črni vasi št. 10, za zgradbo gospodarskega poslopija na dvorišču njegove hiše št. 37 na lovskega stradonu; Fanci Menčeviću, posestniku ob Jurčevski poti št. 37 za zgradbo nove pritlične hiše; Francetu Čarmanu, posestniku v Gajevi ulici št. 2, za zgradbo lesene lope za shrambo poljskega orodja na njegovi parceli ob Tržaški cesti (do preklica). — Ker je kupil Rudolf Nemček, lastnik vrtiljaka, od fotografa Oskara Thurna, ki se je preselil v mesto, šotor z atelejem za hitro fotografiranje v Lattermannovem drevoredu, se mu na njegovo prošnjo prepusti isti prostor v Lattermannovem drevoredu proti mesečni najemščini 15 K in proti vsakršnemu preklicu.

— **Za slovensko gledališče** v Ljubljani. Iz Novega mesta se nam piše dne 25. junija: Ustanovitev koncesija za vzdrževanje slovenskega gledališča je vzbudilo v tukajšnjih krogih živahno zanimanje. Zasnova se je krajevni odbor za Novo mesto in bližnje okolice, sestavljen iz dam in gospodov, katerim so pristopili izmed gospodov: lekarnar Andrijačič, trgovec Josip Kobe in Josip Ogoreutz, prof. Am. Škerli, vladni svetnik Fred. Seidl, dvorni svetnik pl. Suklje; izmed dam: Lovšetova, Serkova, Skalickýjeva, Zwitterjeva in gospiča Roza Kovačeva. Danes se je krajevni odbor konstituiral. Za načelnika je bil izbran dvorni svetnik pl. Suklje, za namestnika prof. Lovšetova. Tajništvo je prevzela gospiča Kovačeva in blaginjšto se je povelilo vladnemu svetniku prof. Seidlu. Odbor bo šel na svoje delo z največjo verno. Na dejstvo se, da trud njegov ne bo zastonj, temveč da bo rodil dober sadu na korist slovenskemu gledališču.

— **Maturu na c. kr. prvi državni gimnazij** v Ljubljani pod predsedstvom gosp. vladnega svetnika dr. Fr. Detele je v dnevi 25. in 26. junija naredilo naslednjih trinajst kandidatov (ozir. kandidatini): Bassin Egon iz Vipave, Geiger Baldomir iz Ljubljane, Globočnik Vladimir iz Gradca, Koželj Alojzij iz Ljubljane, Milavec Albin iz Zuzenberka. Strah Alojzij s Krke, Šubič Miroslov iz Ljubljane (z odliko), eksternist: Černe Pavla iz Ljubljane, Kokali Božena iz Ljubljane (z odliko), Tominešek Zdenka iz Ljubljane; eksternist Ivan Zajc iz Zadorbove pod Ljubljano. — Predčasno o vojno maturo v začetku sušca so napravili pod predsedstvom g. vladnega svetnika dr. Janka Bezjakia: Bele Marcel iz Ljubljane, Božič Fran iz Ljubljane, Dokler Zvonko iz Kranja, Franko Igor iz Solkana (z odliko), Gregorčič Milan iz Ljubljane, Grobelnik Aleksander iz Ljubljane (z odliko), pl. Hofbauer Bogomir iz Logatca (z odliko), Karlin Miroslov iz Ljubljane, Korbar Fran iz Hrúšice pri Ljubljani, Kramaršič Vladimir iz Rateč pri Zid. mostu, Rozman Fran iz Predoselj, Vrečar Ivan iz Dobrunj (z odliko). — Pri slovesu dne 26. junija so nabrali lepo svoto 200 K za slovensko šolo v Mariboru.

— **Izvestje c. kr. II. državne gimnazije** v Ljubljani. Ravnateljstvo II. državne gimnazije je izdalo izvestje za šolski let 1916/17 in 1917/18. Uvodoma omenja smrt cesarja Franca Jožefa I. potem smrt ravnatelja Antona Štritarja, nakar slede šolska poročila, nato omenja smrt dvornega svetnika Frana Hubada in učitelja telovadbe Evgena Sajovca. Sledi izkaz o učitelstvu na zavodu, o učnem načrtu, o učilih, o statistiki učencev, o podporah, o zrelostnih izkušnjah. Pod zaglavjem »Sola in vojna« čitamo poročilo o učiteljih in dijakih v vojaški službi: V začetku 1917/18 je bilo v aktivni vojaški službi 6 profesorjev, šolski sluga in 132 dijakov, potem so jih vzeli še toliko, da je bilo dijakov v vojaški službi 161. Z odliko so končali leto: I. a razred: Vekoslav Iskra, Alojzij De Reggi, Stanko Solišk, Stanko Šemrov, Ciril Šleibinger in Miroslov Tozon; I. b razred: Fran Cepuder, Matej Kleindienst, Rudolf Romšak; II. razred: Ivan Vrančič in Ivan Kostli; III. razred: Ivan Lovšin, Fran Vodnik in Alojzij Vogrič; IV. razred: Jožef Fister, Ivan Lasič, Ivan Pohar, Milan Wohinc, Uroš Žun; V. razred: Josip Gril, Alojzij Lenarčič, Franc Pirc in Josip Štolfa; VI. razred: Milan Grošelj, Svatopluk Mis; VII. razred: Franta Mis, Edvard Ragazi in Fran Sink; VIII. razred: Stanislav Jug, Dominik Pateroster in Jakob Zagar. Šolsko leto 1918/19 se prične 16. septembra 1918.

— **Veselični odsek prireditve prijateljskega večera v hotelu Union** ima jutri v sredo, zvečer ob 8. sejo v tajništvu JDS v Narodnem domu.

— **Prireditveni odbor prijateljskega večera** JDS. 30. t. m. ima sejo v sredo 3. julija ob 8. zvečer v tajniških prostorih JDS. Narodni dom I. nadstropje. Sodelujoče dame in gosposde naj poskrbe, da so do seje oddani gospe načelnici odnosno blaginju prireditvenega odbora vsi računi.

— **Sestanek obrtne centrale v Ljubljani** za obnovitev Goriske se vrši dne 5. junija ob 3. popoldne in ne, kakor je bilo javljeno v listih, ob 10. popoldne. Ta izprememba se je odredila zaradi prihajanja gostov. Druga potane van neopremeno.

— **Pisateljskega podpornega društva** občni zbor se vrši 10. julija ob 7. ozioroma ob 8. uri zvečer v zadnji sobi pri Zlatorogu (Gospiska ulica). Dnevni red: Volitev novega odbora in dveh pregledovalcev računov. Slučajni predlogi se morajo 3 dni poprej naznaniti odboru.

— **V svrhu odmore hišne najmarine** za leto 1919 in 1920 je podatki do konca avgusta 1918 napovedi o hišni najemščini vseh hiš v Ljubljani pri c. kr. davčni administraciji na Bregu št. 6.

— **Oddaja usnja čevljarim mojstrov** v Ljubljani in sodnom okraju ljubljanske okolice. Čevljarji mojstri v Ljubljani, ki si hočejo kupiti usnje, preskrbljeno po trgovski in obrtniški zbornici, naj se zglaste zaradi tiskovin za potrdila o prejemu usnja pri združenem načelniku g. Karlu Kordeiču v Ljubljani, Rimska cesta 5; čevljarji iz sodnega okraja ljubljanske okolice pa pri g. Ivanu Kranjcu v Spodnji Šiški hiš št. 4 (tik cerkve). Potrdila se bodo izdala le onim, ki se bodo z obrtnim listom izkazali kot upravičeni čevljarji mojstri. Usnje se bo prodajalo od ponedeljka, dne 8. julija 1918 dalje.

— **Družba sv. Cirila in Metoda** razpisuje za svojo meščansko šolo v Trstu dve učiteljski mesti, in sicer eno za jezikovno-zgodovinsko strokovno skupino in eno za matematično - tehniško strokovno skupščino. Službeni prejemki so isti, kakršne imajo c. kr. učitelji X. činovnega reda; petletne in časovno napredovanje pa se ravna po tozadevnih določilih službene pragmatike za državno učitelstvo (zakon z dne 28. julija 1917). Službo je nastopiti z začetkom šolskega leta 1918/19. Prosilci za katero teh mest naj svoje s krstnim listom, izpričevali učne usposobljenosti, dokazili o dosedanjem službovanju ter osebno popisno opremljenost prošnje predložijo potom svoje šolske oblasti družbenemu vodstvu najkasneje do 28. julija 1918. Pripomni se, da bo Ciril-Metodova družba iz finančnih ozirav v prvi vrsti upoštevala prošnje mlajših prosilcev.

— **Taljo za rešitev življenja** v znesku 52 K 50 vin. je dobil gimnazijalec Franc Koss s Klanca pri Kranju, ki je rešil z nevarnostjo za lastno življenje Osvalda Groša, da se ni vtopil.

— **Iz Postojne** nam poročajo: Dne 28. junija 1918 je deželni predsednik grof Attems v spremstvu okrajnega glavarja dr. Pilshofera ogledal kraje v občinah Šmilhe, Košana, Zagorje in Knežak, kjer je pred kratkim pobila toča. Pri ogledovanju se je pokazalo, da so nekateri kraji grozovito opustošeni. Zeleno žito se bo moralo pokositi in polje nanovo obdelati v vinogradih pa se bo škoda občutila še leta. Središče neurja je bila vas Suhorje, kjer so vsi poljski pridelek do zadnjega uničili. Tam je tudi skoro vsa opeka na strehah razbita in omet na poslopijih je tako okrušen, kakor da se je streljalo s šrapneli. Na vsem Kranjskem menda še ni bilo nikdar nevihte s tako silnimi posledicami. Ljudje so povsem obupali; po lanjski slabi letini jih je letos navdajala sprčo lepo se razvijajoče setve najlepša nada, a kratak četrt urc, in njih up je šel po vodi. Deželni predsednik je zagotavljal, da bo vlada pomagala, kolikor bo le mogla, posebno, da se bo po možnosti dalo na razpolago potrebnega rešnega semena in aida, da bo mogoče polja nanovo obsejati, kakor tudi da se bo preskrbela opeka za kritje streh.

— **Iz Maribora** nam poroča dopisnik dne 30. junija: Pred dnevi se je Girstmayerjev Franc pobahal v »Freie Stimmen«, kaj vse je pri avdiciji nemčurških lažnjivev pred cesarjem povedal cesarju o dr. Koroscu. Kakor izvemo od zanesljive strani, gre pri vsem samo za eno dovolj znanih Girstmayerjevih baharij, ki so popolnoma brez vsake resnične podlage. Kot že bogsigavdi kolikokrat, je tudi to pot Girstmayerjev Franc svoje nemčurske todelne enostavno narfabal in prav nič drugega. Moža res še skoro ne bo več resnim imeti. — Vest o preselitvi kurilnic in delavnice južne železnice na poterdorsko progo, se ne le ne potrjuje, marveč kot enostavno nesmiselnost zavračajo. Od merodajne strani izvevmo, da se bodo po vojni kurilnice in delavnice še povečale in število delavcev po možnosti pomnožilo, kajti prometno ravnateljstvo računa po vojni z vsemi možnostmi, zlasti pa bo promet Dunaj - Trst in obratno še večji kot sedaj med vojno, ne glede na civilni promet vseh vrst. — »Marburger Zeitung« nima sreče s svojimi »originalnimi poročili«. — Sila pregledave dela vrome letos. Dne 23. junija so imeli na Pohorju sneg in slano, v nižinah pa je ploholo lil dež. Po dveh dnevih menjačicega se vremena je zopet pričelo v četrti dne 27. junija deževati in dežuje naprej z malimi presledki. Vreme je čez dan hladno, kot jeseni, v nočeh pošteno mrzlo. Seveda trpe pri tem vsi prideniki. Zito polegava, dasi je polno težkega klasja, tik pred dozorevanjem. Trta cvete, a hlad pobira cvet. Nič bolje ni s sadonosniki, ki tudi silno trpe, dasi so težko obloženi sadu. Ponekod je tudi padač toča, posebno na praznik dne 29. junija. Lani je pobirala suša, letos grabi moča, oziroma velik hlad, ki jo spremlja.

— **Velika tragedija Marija Carmi** gostuje od danes naprej tri dni v »Kino Central« v deželnem gledališču v najnovejšem filmu »Iz življenja grofice Aldoran«. Poleg tega izvrstna satirična veseliga »Svinko meso brez karte«.

— **»Kino Ideal«.** Spored za danes 2. julija. Predvaja se izvrstna trideljanska burka »Proč od moža«. V glavnih vlogah znana umetniška dvojica Vigo Larsen in Vanda Treumann. »Zadnja igra« je izborna filmska

— **»Kino Ideal«.** Spored za danes 2. julija. Predvaja se izvrstna trideljanska burka »Proč od moža«. V glavnih vlogah znana umetniška dvojica Vigo Larsen in Vanda Treumann. »Zadnja igra« je izborna filmska

— **»Kino Ideal«.** Spored za danes 2. julija. Predvaja se izvrstna trideljanska burka »Proč od moža«. V glavnih vlogah znana umetniška dvojica Vigo Larsen in Vanda Treumann. »Zadnja igra« je izborna filmska

— **»Kino Ideal«.** Spored za danes 2. julija. Predvaja se izvrstna trideljanska burka »Proč od moža«. V glavnih vlogah znana umetniška dvojica Vigo Larsen in Vanda Treumann. »Zadnja igra« je izborna filmska

— **»Kino Ideal«.** Spored za danes 2. julija. Predvaja se izvrstna trideljanska burka »Proč od moža«. V glavnih vlogah znana umetniška dvojica Vigo Larsen in Vanda Treumann. »Zadnja igra« je izborna filmska

— **»Kino Ideal«.** Spored za danes 2. julija. Predvaja se izvrstna trideljanska burka »Proč od moža«. V glavnih vlogah znana umetniška dvojica Vigo Larsen in Vanda Treumann. »Zadnja igra« je izborna filmska

— **»Kino Ideal«.** Spored za danes 2. julija. Predvaja se izvrstna trideljanska burka »Proč od moža«. V glavnih vlogah znana umetniška dvojica Vigo Larsen in Vanda Treumann. »Zadnja igra« je izborna filmska

— **»Kino Ideal«.** Spored za danes 2. julija. Predvaja se izvrstna trideljanska burka »Proč od moža«. V glavnih vlogah znana umetniška dvojica Vigo Larsen in Vanda Treumann. »Zadnja igra« je izborna filmska

— **»Kino Ideal«.** Spored za danes 2. julija. Predvaja se izvrstna trideljanska burka »Proč od moža«. V glavnih vlogah znana umetniška dvojica Vigo Larsen in Vanda Treumann. »Zadnja igra« je izborna filmska

drama v štirih dejanjih. Avtor: Robert Heimmann. V glavnih vlogah: Teodor Loos in M. Ferida. Spored ni za mladino. Predstave od 4. popoldne dalje, zadnja ob 9/2. zvečer s spremljevalcem odlične gledališke godbe. »Kino Ideal«.

— **Izgnubila je neka gospa** v nedeljo zvečer zlato uro z zapetnico iz črnega usnja od Bergantove gostilne v Trnovskem predmestju do Sv. Florijana ulice. Posteni najditelj naj lo odda v upravnishtvu »Slov. Naroda«.

Aprovizacija.

— **Meso na zelene izkaznice B.** Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo goveje meso po nižnjani ceni v cerkvi sv. Jožefa v sredo dne 3. t. m. Določeni je tale red: popoldne od 10. do pol 11. št. 1 do 200, od pol 11. do 17. št. 201 do 400, od 11. do pol 12. št. 401 do 600, od pol 12. do 12. št. 601 do 800, popoldne od pol 2. do 2. št. 801 do 1000, od 2. do pol 3. št. 1001 do 1200, od pol 3. do 3. št. 1201 do 1400, od 3. do pol 4. 1401 do 1600, od pol 4. do 4. št. 1601 do 1800 od 4. do pol 5. št. 1801 do 2000, od pol 5. do 5. št. 2001 do 2200, od 5. do pol 6. št. 2201 do konca.

— **Pšenični zdrob za otroke do 3. leta** se bode oddajal v vojni prodajalni Gospiska ulica po sledečem redu. Na vrsto pridejo stranke z izkaznicami št. 1 do 300 dne 3. julija, št. 300 do 600 dne 4. julija, št. 600 do 900 št. 5. julija, št. 900 do 1200 dne 6. julija, št. 1200 do 1500 dne 7. julija, št. 1500 do 1800 dne 9. julija, št. 1800 do konca dne 10. julija. Za vsakega otroka se dobi 1 kg pšeničnega zdroba; kilogram stane 1 krono.

— **Marmelada na zelene izkaznice A.** Stranke z zelenimi izkaznicami A prejmejo marmelado v sredo dne 3. t. m. popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je tale red: od pol 2. do pol 3. št. 1 do 120, od pol 3. do pol 4. št. 121 do 240, od pol 4. do pol 5. št. 241 do 360, od pol 5. do pol 6. št. 361 do konca. Stranke dobe za vsako osebo po 1 kg marmelade, ki stane 2 kroni.

— **Marmelada za Vič. Občani Viča.** Stranke z rumenimi izkaznicami D prejmejo marmelado v petek dne 5. t. meseca pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je tale red: popoldne od 8. do 9. št. 1 do 100, od 9. do 10. št. 101 do 200, od 10. do 11. št. 201 do 300, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 301 do 400, od pol 3. do pol 4. št. 401 do 500, od pol 4. do 5. št. 501 do konca. Stranke dobe za vsako osebo 1 kg, kilogram stane 4 krono.

— **Marmelada za I. in II. uradniško skupino.** Stranke I. in II. uradniške skupine prejmejo marmelado v petek dne 5. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je tale red: I. uradniška skupina popoldne od 8. do 9. št. 1 do 100, od 9. do 10. št. 101 do 200, od 10. do 11. št. 201 do 300, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 301 do 400, od pol 3. do pol 4. št. 401 do konca. — II. uradniška skupina od pol 4. do pol 5. št. 1 do 100, od pol 5. do 5. št. 101 do konca. Stranke dobe za vsako osebo 1 kg, kilogram stane 2 K.

— **Marmelada za Vič. Občani Viča.** ki imajo rumene izkaznice s črko B ali C, prejmejo marmelado v četrtek dne 4. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je tale red: Rumene izkaznice B popoldne od 8. do 9. št. 1 do 100, od 9. do 10. št. 101 do konca. — Rumene izkaznice C od 10. do 11. št. 1 do 100, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 101 do 200, od pol 3. do pol 4. št. 201 do 300, od pol 4. do pol 5. št. 301 do 400, od pol 5. do pol 6. št. 401 do konca. Stranke dobe za vsako osebo po 1 kg marmelade, ki stane 2 kroni.

— **Marmelada za Moste. Občani Most.** ki imajo rumene izkaznice s črko B ali C, prejmejo marmelado v četrtek dne 4. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je tale red: Rumene izkaznice B popoldne od 8. do 9. št. 1 do 100, od 9. do 10. št. 101 do 200, od 10. do 11. št. 201 do konca. Rumene izkaznice C popoldne od pol 2. do pol 3. št. 1 do 120, od pol 3. do pol 4. št. 121 do 240, od pol 4. do pol 5. št. 241 do 360, od pol 5. do pol 6. št. 361 do konca. — Stranke dobe za vsako osebo po 1 kg marmelade, ki stane 2 K.

Prosveta.

— **Iz Prage nam pišejo:** Med gojenci praškega konservatorija je absolutno letos svoje študije tudi naša rojkinja gdnca M. Schweigerjeva iz Ribnice. Pri javni produkciji dne 27. junija je nastopila z Brahmovsoni Sonato v F-Moll. Delo samo zahteva dovršenega mojstra, ki obvlada igralsko tehniko v njenih najrazličnejših stelah. Gdnca. Schweigerjeva je pokazala z lahkomto samozavestjo igrjo, da je dovršila svoje študije s popolnim uspehom. Cela težka skladba je izvenela z vsemi svojimi finimi niansami izpod njenih mojsterskih rok v polnem pojmovanju njene globokosti in je podala jasen izraz mislim in čustvom velikega mojstra. Zela je zato ob občinstva burno in dobro zaslužno pohvalo. Nas veseli ta uspeh tem bolj, ker prihaja z njo s praškega konservatorija zopet izborna izsolana mlada sila v domovino. Svetovnoznani praški konservatorij je dal svetu že mnogo velikih umetnikov, zato z veseljem pozdravljamo uspehe naših rojakov, ki dokazujejo svetu, da imamo tudi mi mnogo dobrih nadarjenih sil, ki hočejo služiti domovini in umetnosti. Zato čestitamo gdnici Schweigerjevi k njenemu uspehu, želeč, da jo slišimo o prikliti tudi v domovini.

— **Brežice.** Vspored koncerta Čitalnice v Brežicah dne 7. julija t. l.: 1. a) D. Jenko: Vabilo. b) H. Volarič: Zvečer (oktet). 2. a) Dr. B. Pavic: Ciganka (Marija). b) Fr. Gerbič: Pojdem na prejo. c) Dr. B. Pavic: Podoknica iz opere »Teharski plemič« (bariton s klavirjem). 3. a) Dr. Jos. Pavic: Imel sem ljube dve. b) Z. Prelovce: Zapoj mi pesem dekle. c) Z. Prelovce: Jaz bi rad rudečih rož (oktet). 4. a) V. Parma: Poslednja noč. b) A. Lajovic: Serenada. c) I. pl. Zajc: Domovini i ljubavi (tenor s klavirjem). 5. a) E. Adamič: Kmečka pesem. b) E. Adamič: Vasovalec. Koncert se vrši ob vsakem vremenu.

— **Slovenci — Jugoslavlani.** Slovenski filolog nam piše:

Slovenci je narodno ime, Jugoslavlani pa zemljepisna označba za Slovence, Hrvate, Srbe in Bolgare. Slovenci je zato narodno ime, ker je v davni in narodu vzniklo in se našlo sam davno tako imenuje, Jugoslavlani pa je od vede nedavnu umetno ustvarjena zemljepisna označba. Ker ne le povsod so slovenski, ampak tudi še ponekod po hrvatski, srbski in bolgarski zemlji govore ljudje, kakor vedo povedati Jagić, Cvijič, Niederle in drugi, slovenski, oziroma slovenski in slovinški jezik, so po tem takim Slovenci, oziroma Slovenci in Slovini, kar ni druga nego izreka staroslovenske besede Slo-vēne v ekavščini, oziroma v jekavščini in v ikavščini. Iz tega je videti, da so se Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari sami že davno odločili za domače skupno narodno ime. Sedaj je šele treba, da tudi pisatelji priznajo narodno voljo ter zavedejo v književnost ime Slovinci in sicer ekavske izreke; kajti ekavščina je zastopana v slovenskih, hrvaških, srbskih in bolgarskih narečjih ter na tak način tvori živo vez v jezikoslovnem smislu v južnoslovenski jezikovni skupini.

Teodor Pavlovič je 1839. leta predlagal po nahiki Bogoslav umetno ustvarjeno ime Jugoslav pred vsem za Srbe in Hrvate. Toda šele po 1843. leta se je začelo zavajati to ime v raznih oblikah: Jugoslavi, Jugoslavlani, Jugoslaveni, Jugoslaveni, Jugoslavlani, južni Slaveni, južni Slovani, južni Slovenci, južni Slavjani. Iz tega je videti, da je Jugoslavlani, pravilno južni Slovenci, šele nedavno umetno ustvarjena zemljepisna označba v svrhu orijentacije ter ne more biti narodno ime. — H koncu je še treba pripomniti, da slovensko ime nima namena izpodrinuti slovenskega, hrvaškega, srbskega in bolgarskega pojmovanja, ampak hoče samo združiti v krvo jedno vse to, kar je po vrši in jeziku sorodnega. F. K. Gerič.

Razne stvari.

— **Umri je na Dunaju** znani krščansko-socialni prvak, deželni odbornik Herman Bielehloha w ek v 57. letu svoje starosti.

— **Ponarejena živila za srbsko vlado.** Tribunal v Milanu je obsodil lekarnarja Brendila na 5 let in 10 mesecev ječe, ker je dobavljal srbski vladi za 300.000 lir ponarejenih zdravil.

